

7 september 2025 - belijdenisdienst

**IK BEN DE WARE WIJNSTOK
BLIJF IN MIJ EN IK IN JULLIE**

Johannes 15, vers 1 t/m 9

Ik ga niet alles vertellen over de gesprekken die ik met Ans en ook met Jan bij hen thuis heb gevoerd, maar bij de koffie – als je er even in moet komen met elkaar – hadden wij het heel vaak over het tuintje. Want Ans is een grote liefhebber van de natuur. Alle dieren krijgen van haar liefdevolle aandacht, of het nu gaat om haar katten in huis, het ijsvogeltje bij de waterkant of de kikker op de drempel van de schuur. En ook geniet ze van de bomen, de bloemen, van alles wat groeit en bloeit. Zou Jezus ook zoiets in gedachten hebben gehad, toen Hij begon te vertellen: 'Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier'? Vanuit alles wat Jezus over de Vader in de hemel heeft gezegd, denk ik dat inderdaad dat Jezus hier niet over Zijn Vader spreekt als een wijnbouwer die puur denkt aan rendement van zijn bedrijf en de huidige wijnprijzen. Ik denk dat Jezus aan zoiets dacht als, ja, zoals Ans: een wijngaardenier, een wijnboer, die met liefde naar zijn plant kijkt. Daar zorg aan besteedt. Ervan geniet als hij het ziet groeien. Blij is als hij de vruchten kan oogsten. Ik denk dat het zoiets is geweest inderdaad, want tussen die Vader en die Zoon is het een en al liefde, zo vertelt de Bijbel ons. God – de Vader, Zoon en Heilige Geest - is één... en al liefde.

Waarom vertelt Jezus dit voorbeeld van een wijngaardenier en een wijnstok met takken die allemaal druiven dragen? Nu, dit stukje wat wij zojuist uit de Bijbel hebben gelezen, staat in de Bijbel vlak voor de Paasgeschiedenis. Pasen: het ontstellende gebeuren als Jezus straks zal gevangen genomen worden en gekruisigd worden. Straks zal die tijd dat Jezus met Zijn leerlingen is opgetrokken, voorgoed anders worden. Het zal nacht worden en Jezus zal van hen losgerukt worden. Jezus zal wel door de dood heen opstaan... alles wordt nieuw!... maar alles zal ook zo anders zijn. Jezus zal straks niet meer als Eén van hen onder hen zijn. Nu, Jezus wil volgens mij met dit voorbeeld Zijn leerlingen bemoedigen en ook aansporen, om echt verbonden met Hem te blijven. Zoals takken aan de wijnstok helemaal vastzitten en daardoor leven. 'Zo zullen wij verbonden blijven', zegt Jezus. Ook als wij elkaar straks zullen moeten loslaten, als de nacht zo zwart zal worden en de hel op Golgotha zal losbarsten. Maar ook als Jezus de hemelse heerlijkheid is binnengegaan en zij straks in de aardse alledaagsheid moeten verder gaan. 'Die verbondenheid blijft. Houd dat vast!', zo wil Jezus vertellen. Nu, ik zal hier straks meer over vertellen, maar eerst even naar die takken die druiven dragen en waar die wijngaardenier zo van geniet. Want die takken, dat zijn u

en ik. Kwetsbare takken. Ik weet niet of u wel eens zo'n wijnstok bekeken heeft, wij hebben zo'n druivenstruik in de achtertuin en die takken zijn echt heel kwetsbaar. En niet zo heel imposant. En er zitten ook heel wat rare kronkels in. Nou, een treffend beeld toch van ons mensen, vindt u ook niet?

Maar die weinig indrukwekkende, kwetsbare takken met al die kronkels die kunnen toch soms echt veel vruchten voortbrengen, wonderlijk! Nu, daar gaat het om. En daar sloot Jezus Zijn voorbeeldverhaal dan ook mee af (vers 8): *hierin wordt Mijn Vader verheerlijkt dat jullie veel vrucht dragen en Mijn leerlingen zijn.* Daarin is de vreugde en de eer van de wijngaardenier te vinden: in die prachtige vruchten die vanuit de takken tevoorschijn komen.

Hoe dat biologisch en theologisch in zijn werk gaat, daar vertel ik straks nog meer over, als wij het over het verbonden zijn met de wijnstok gaan hebben, maar *dit is dus het doel van uw en mijn leven: de wijngaardenier vreugde geven.* Wij zijn hier op aarde voor Hem. Je bent hier geplant, je staat hier op deze grond... om daarmee je Schepper, onze Wijngaardenier te eren. Je ontwikkelt, je wordt soms bij gesnoeid... om voor Hem vruchten

voort te brengen. Niet omdat de Wijngaardenier zo gericht is op productie en opbrengst. Nee, ik ga nog even terug naar het tuintje van Ans: het gaat om Zijn vreugde om alles wat groeit en bloeit. De Wijnbouwer wil ons tot onze bestemming brengen, wil Zijn wereld tot leven brengen. In Zijn eer is onze vreugde te vinden.

Maar dat vraagt van ons wel even een omdenken... Ik ben als mens dus niet zelf een eigen wijngaardeniertje alles uit het leven moet uit zien te halen wat erin zit..., ondertussen flink bijmesten, soms even snoeien

in je agenda als het te gek wordt..., in de hoop dat je, terwijl je zelf alles goed onder controle houdt, kunt genieten van de vruchten waar je zelf hard voor hebt gewerkt. Nee, ik ben niet de wijngaardenier die het moet maken. *Hij* is de Wijngaardenier. Ik ben maar een takje, met vreemde kronkels en heel kwetsbaar. En de zin van mijn leven, de vreugde van mijn bestaan, dat is in het vrucht dragen voor Hem.

Iemand noemde dit omdenken een Copernicaanse wending. Ik leg het even uit: Copernicus was een wetenschapper uit de tijd van de middeleeuwen en hij had bewezen dat de zon niet om de aarde draaide, maar dat de aarde om de zon draaide. Het was precies anders dan men al die eeuwen daarvoor had gedacht: niet de aarde stond in het middelpunt van alles, maar de zon stond in het middelpunt. Nu vanuit deze ontdekking – die eerst heftig werd bestreden, ook door de kerk die hier niet aan wilde – vanuit deze ontdekking moest alles in de natuurwetenschappen op een andere manier gezien en beredeneerd worden. Alles ging op de kop... Nu, zo brengt Jezus met dit eenvoudige voorbeeld van die wijnstok met zijn takken een Copernicaanse wending bij u en mij teweeg, die alles op z'n kop zet: in deze wereld draait niet om mij en mijn productie, wat ik als wijnbouwer er allemaal uit kan halen..., *alles in deze wereld en in*

mijn leven draait om God. Want: ik ben een takje, tot Zijn eer ergens in deze grote wijngaard. Alles draait om de vreugde van die Wijnbouwer, van God... *en dat draait alles om.* Heel ons denken en doen moet opnieuw doordacht worden. Niet ik ben het zonnetje en sta in het middelpunt van de wereld..., nee God. Dus ik moet niet meer alles allereerst vanuit mijzelf beredeneren: wat vind ik ervan? Wat wil ik? Wat voel ik erbij, wat voelt voor mij goed? Wat brengt het mij? Wat levert het mij op? Nee, alles in mijn leven moet ik vanuit God beredeneren: wat zou God ervan vinden? Wat is in Gods ogen zinvol en goed? Wat zou God met mijn leven willen? Waar zou ik God vreugde mee doen in mijn relatie, met mijn werk, met mijn familieomstandigheden enzovoort? Want: mijn leven is van God en voor God. Alles krijgt hiermee een andere wending: de grote stappen die ik zet in mijn leven, maar ook gewoon de alledaagse dingen, de heel gewone dingen.

Ik vind het wel heel bemoedigend dat je deze Copernicaanse wending steeds meer in ons land ziet gebeuren. Ik kwam in de afgelopen week twee collega's uit Utrecht tegen en los van elkaar zeiden ze precies hetzelfde tegen mij: er komen de laatste tijd regelmatig mensen de kerk binnen, zo vanuit het niets. Vaak een beetje veertigers, mensen die wat onze cultuur betreft dus juist hard bezig zouden moeten zijn met iets van het leven te maken, te bouwen aan hun carrière, een gezinsleven opbouwen enzovoort..., nou, dat zouden ze ook wel doen..., maar ze zijn tegelijkertijd over het leven na gaan denken en ze geloven niet meer in het verhaal dat wij het moeten maken en dat wij het kunnen maken en dat het om onszelf draait – leef je eigen leven! - ... Ze zijn van dit hedendaagse geloof afgefallen en gaan daarom eens kijken in de kerk..., ze zoeken naar religie... op zoek naar de Wijngaardenier.. om zo werkelijk tot hun bestemming te komen.

En vandaag – hoe mooi – mogen ook wij van zo'n Copernicaanse wending getuige zijn: Ans zal straks worden gedoopt... ze gaat in het doopwater ten onder..., haar eigen leven, daar gaat het niet meer om..., ze krijgt de Naam van God over haar leven uitgesproken – 'in de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest' – en ze staat op, omdat ze een kwetsbaar takje wil zijn van de Wijnstok, verbonden met Jezus... om de Wijngaardenier, om de hemelse Vader vreugde te geven. Want Ans is er vast van overtuigd: God is echt het allerbelangrijkste en het is zo goed om voor Hem en met Hem te mogen leven.

Dus: wat je van plan bent in je leven..., waar je mee bezig bent op dit moment... en wat je allemaal mist in je leven... en waar je het allemaal niet begrijpt misschien... vergeet het hoofdthema van je leven nooit: *u bent hier op aarde geplant... om de Goddelijke Wijngaardenier vreugde te geven. Om Hem te eren. In het klein of in het groot. In het openbaar, of onopgemerkt. Jij bent hier op aarde voor Hem.*

En daarom is God ook in Zijn Zoon Jezus naar onze aardse mensen gekomen. Om die groot wending tot stand te brengen. Om Zichzelf centraal te stellen en opnieuw met ons te beginnen. Eigenlijk hoorde je al in de eerste zin die wij lazen, Jezus zei: 'Ik ben *de ware* (de echte) Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.'

Jezus stelt Zich hier tegenover het volk Israël, waar Hij zelf uit is geboren. Het volk Israël vergeleek zichzelf ook met een wijnstok. Ze hadden dit beeld van God Zelf

ontvangen. God noemt het volk Israël in de Bijbel vaker een wijnstok, of soms een wijngaard. Bij de tempel prijkte boven de ingang dan ook een gouden wijnstok. Maar wat lagen beeld en werkelijkheid vaak uit elkaar... Want binnen Gods volk was men eigenlijk steeds met zichzelf bezig, met als gevolg: onrecht, een kloof tussen rijk en arm, corruptie, uitbuiting. Steeds met zichzelf bezig en ook hun tijd en aandacht aan andere goden gevend. Gods wijngaard Israël was tot een vruchteloze bende geworden. Gods geliefde wijnstok bracht bittere vruchten voort. En daarom is Jezus gekomen. Hij is de *ware* Wijnstok. Om *echt* de Wijngaardenier vreugde te geven. Om werkelijk alles van Zichzelf te geven. Uit liefde voor de Vader, de Wijngaardenier. En uit liefde voor ons. Om ons weer opnieuw met God te verbinden en alles wat wij hebben afgebroken, nagelaten, kapot hebben gemaakt, te helen... te verzoenen, zo noemen wij dat in de kerk. Jezus is de ware Wijnstok. En wij mogen nu takken zijn van deze Wijnstok. Wij mogen in Hem en met Hem mee een nieuw begin maken om God weer vreugde te geven en om onze levensbestemming in Hem te vinden en die te genieten... voor eeuwig te genieten. Jezus is ons voorgedaan, ons Voorbeeld. En Jezus is voor ons gegaan, onze Redder. Tot in de dood, de kruisdood om nieuw leven voor ons te brengen. En daarom zegt Jezus: 'blijf in Mij en Ik in u'. Jullie moeten onlosmakelijk met Mij verbonden zijn en blijven.

Maar dat klinkt misschien nog wat vaag: hoe dan? Nou, als wij nog even naar zo'n druivenstok kijken: die takken zijn verbonden op een heel organische (natuurlijke) wijze met de wijnstok. En dat is anders dan andere verbindingen: als je een schroef met een moer verbindt, dan zitten ze goed vast, maar schroef daardoor verandert geen moer. En als je iets aan elkaar last of soldeert, dan zit het ook heel stevig vast, maar het blijven twee aan elkaar gelaste stukken. Maar als zo'n tak aan een wijnstok zit, dan gebeurt er wat. Hij gaat leven, groeien, vrucht dragen. Hoe? Doordat hij gevoed wordt..., hij ontvangt levenssappen, leven vanuit de wijnstok. Nou, zo'n verbondenheid met de Heere Jezus, daar gaat het om, *dat heel Zijn leven door jouw leven heen stroomt: Zijn vergeving* van alles wat wij verkeerd doen of wat aan ons ontbreekt, of wat wij niet veranderd krijgen zelf..., neem het niet gewoon aan, maar laat het door je heen gaan! ... *Zijn genade* voor mensen die er niet eens om hebben gevraagd of beseften dat wij het nodig hadden..., *Zijn liefde* voor ons, onvoorwaardelijk, zonder enige voorwaarde, liefde die ons bruto aanvaardt, met alles erop en eraan..., ik hoop dat je het tot in je tenen voelt hoe anders je daardoor in het leven kunt staan en wat een stormen en hagel je door deze liefde aankunt als takje.

Blijf in Mij, dat betekent: erken Mij als je Redder, het nieuwe begin voor je leven. Weet je van Mij afhankelijk, tot in alle dingen. Vertrouw Mij, door alles heen. Schuil bij Mij. Leg je leven voor Mij open. Zoek het contact met Mij elke dag en heel de dag door. Hoor en gehoorzaam. Verwonder je. Geloof Mijn woorden en houd die vast. *Blijf in Mij... en Ik in jullie.* Want echt... je mag het soms echt opmerken, ervaren... dat er een stroom van liefde door je heen gaat die mogelijke bitterheid en boosheid meeneemt. Je mag soms een kracht voelen, terwijl je zo'n klein kwetsbaar takje bent. Een rust in alle onrust van het leven. Ans heeft er vaak iets van verteld hoe het geloof haar leven zo anders maakt. Terwijl ze gewoon nog dezelfde Ans is hoor, een kwetsbaar takje met ook

kronkels..., maar toch groeit er wat, wat haar takje zo anders maakt.

Blijf in Mij, zo roept Jezus ons op. Wees zo'n tak aan de wijnstok. Het gaat in het geloof dus – en dat vind ik heel belangrijk – om allereerst om het zijn en niet om het doen. Want een tak hoeft niet te doen, hij hoeft geen vruchten te kunnen produceren, nee, hij moet tak-van-de-wijnstok zijn, daarmee verbonden zijn... en daardoor komen die vruchten vervolgens. Hier zit dan ook de kritische vraag voor ons als kerk: *zijn u en ik echt verbonden met Jezus?* Of anders gezegd: bestaat uw en mijn geloof meer uit 'zijn' of uit 'doen'? Begrijp mij goed: geloven heeft alles te maken met dingen doen, met naar de kerk gaan, bidden en danken, lezen en luisteren, je aan Gods geboden houden, iets voor de naaste te betekenen..., dat hoort er allemaal bij, maar... *is je geloof een optelsom van een heel aantal dingen die je doet... of ben je echt verbonden met Jezus...en stroomt Zijn leven door jou heen en zit je gewoon echt aan Hem vast? Is Hij je leven...?*

Geloven is niet puur doen, maar: *verbondenheid*. Anders had Jezus wel een andere vergelijking gemaakt. Dan had Hij ons misschien vergeleken met mieren, zoals elders in de Bijbel wordt gedaan. Mieren: jullie zijn een krioelende menigte kleine wezentjes die allemaal een bescheiden taakje hebben om samen grootse dingen te doen. Maar nee, je bent geen mier. Je mag een takje zijn aan de wijnstok, zegt Jezus. Het 'doen', 'vruchten voortbrengen' dat komt wel en dat zal ook echt wel goedkomen, als je echt verbonden bent met de Wijnstok, met de Heere Jezus en als je niets liever wilt dat Hij je leven is en dat jouw leven helemaal van Hem is.

Als je geloven nog bestaat uit 'een paar dingen doen' of 'heel veel doen', stop daar dan even mee en kom tot het besef: *hier is mijn leven te vinden, hier is de vreugde van de Wijngaardenier te ervaren en tegelijkertijd mijn ware bestaan te ontdekken: hecht verbonden met Jezus, terwijl Zijn liefde, genade, kracht en leven door mij heen stroomt.*

Dat mag je ervaren, als je hier in de kerk zit. Of als je voor je bed geknield zit en probeert te bidden. Als je uit de Bijbel leest – als jullie in Mij blijven en Mijn woorden in jullie blijven, zo zegt Jezus. Als je zingt. Als je stil bent. En ook als je iets doet voor Hem. Maar het gaat erom: blijf in Hem. Wees een takje. Blijf in Zijn liefde.

Jezus waarschuwt ook: takken die niet aan de Wijnstok verbonden willen blijven, die worden verwijderd en in het vuur geworpen. Misschien schrik je ervan. Ik zal eerlijk zijn: als ik op bezoek dit Bijbelstukje lees, dan lees ik dit gedeelte altijd net iets sneller en onduidelijker... Misschien komt dat wel, omdat ik bij deze woorden moet denken aan het laatste oordeel over ons leven, aan die dag dat God alles recht zal zetten op deze wereld en goed en kwaad definitief zal scheiden. Maar zeg nu zelf: het is toch eigenlijk ook een geweldig hoopvol vooruitzicht dat God eens een einde zal maken aan al die wildgroei op deze wereld..., dat God eindelijk datgene weg zal snoeien wat al die tijd de kwetsbare takken hun groei en leven heeft ontnomen? Het zal toch fantastisch zijn als er een einde komt aan al die vruchteloze groei op deze wereld, zoveel blad en zo weinig goede vruchten... Het zal toch heerlijk zijn als die kwetsbare takjes die er helemaal voor de Wijngaardenier willen zijn straks voor eeuwig alle ruimte zullen krijgen?

Nu, ik zit mijn eigen schrik zo wat weg te praten, maar in de tijd van de Bijbel zou men trouwens niet zo geschrokken zijn van dit beeld van vuur hoor... Want iedereen wist: aan druiventakken die niet vast zitten aan de wijnstok heb je ook echt niets. Je kan er echt niets anders mee dan ze verbranden. Dus: dat hoopje takken daar buiten die wijngaard waar de wijnbouwer een kortstondig vuurtje van maakt, dat is geen heftige actie..., dat is het logische gevolg van takken die allang niet meer takken waren. Die takken *waren al helemaal verdord*, voordat ze bij elkaar werden geraapt. Gods oordeel is dus niet straks, onverwacht, onbarmhartig heftig... *het oordeel is nu: nu krijgen de takken de keuze om verbonden te zijn... of om los van de wijnstok triest maar waar te verdorren, er wat bij te hangen zonder dat de Wijngaardenier of anderen van de vruchten kunnen genieten.*

Maar je hoeft dus echt niet bang te zijn dat de Wijngaardenier straks ruw en hard alles wegsnoeit en weggooit en vernietigt. Nee, Hij raapt straks alleen op wat al verdord was en wat los van de wijnstok heel de tijd met zichzelf ligt te zijn... Maar dat wat verbonden is aan de Wijnstok, dat zal echt alle zorg en aandacht en geduld van Hem ontvangen. Zo is de Wijngaardenier nu eenmaal.

En... zit over die vruchten ook maar niet in... of je daar wel genoeg van hebt en laat zien enzovoort. Het groeien van vruchten, dat is iets wat de Schepper in de natuur heeft gelegd. Dat is *Zijn* werk. Wij krijgen de opdracht om vooral en echt verbonden te zijn met de Wijnstok, met de Heere Jezus. En dat werkt. Want Hij werkt dan door ons heen. Zal ik één voorbeeld noemen, heel kort?

Ans vertelde mij een keer dat zij niet wil klagen als ze pijn heeft. Nu wilde ik al mijn pastorale adviezen met haar delen en zeggen dat ze wel mocht klagen enzovoort, maar daar kreeg ik de kans niet voor, want Ans vertelde verder: 'als ik pijn heb, dan denk ik aan de Heere Jezus en hoeveel pijn Hij voor ons heeft gedragen. En dat helpt mij dan om mijn eigen pijn te dragen.' Nou, dat hoeven u en jij niet allemaal gelijk na te kunnen zeggen hoor, maar zo kan het dus werken als Jezus' leven door onze takjes heen stroomt en ons tot bloei laat komen. Zijn leven wordt dan werkelijk ons leven en verandert ons leven, maakt het echt levend, vruchtbaar.

Daarom nodigt Jezus u uit en roept jou op: 'blijf in Mij en Ik in u'. Zoals de Vader Mij liefgehad heeft, heb Ik ook u liefgehad. Blijf in Mijn liefde.

